

ТРИМЕСЕЧНО СПИСАНИЕ
НА ГЛАВНАТА ДИРЕКЦИЯ НА СТАТИСТИКАТА

ГОДИНА I — СОФИЯ — КНИГА IV

REVUE TRIMESTRIELLE
 DE LA DIRECTION GÉNÉRALE DE LA
 STATISTIQUE

I ANNÉE — SOFIA — FASCICULE IV

VIERTELJAHRSHEFTE
 DER GENERALDIREKTION DER
 STATISTIK

I JAHRGANG — SOFIA — HEFT IV

СТАНИСЛАВЪ КОНЪ — STANISLAS KOHN

Професор по статистика в руския юридически факултет в Прага — Professeur de statistique à la faculté russe de droit à Prague

СЪЩИНА НА СТАТИСТИКАТА И НА СТАТИСТИЧЕСКИЯ МЕТОДЪ¹⁾

L'essence de la statistique et de la méthode statistique¹⁾

1. Както и да се решава въпросът, *що е статистика* — въпрос, който е предизвиквал и продължава да предизвиква безкрайни спорове, — едно е безспорно: че съществуват едни особени методи на познанието, които се наричат статистически. Поради това, нужно е преди всичко да си уясним въ що се състои същината на тези статистически методи на познанието.

Същината на тези методи, току-речи, вече не предизвиква големи спорове. Всички се съгласяват, на първо място, че това са методи на *масово* наблюдение, на масово изучаване на едни или други от окръжаващите ни предмети. Основното имъ свойство е, че изследователят се интересува не от отделните единични предмети, а от цялостната съвкупности на предметите, намиращи се въ определенни рамки на пространство и време: без да се занимава съ всеки единичен предмет от тези съвкупности като такъв, той се стреми само да добие една „сборна“ (sommaire), сбита характеристика на съвкупността като едно цяло, както по отношение на количеството имъ, тъй и от гледище на едни или други техни признаци. Така, когато правим преброяване на населението въ една страна, за да определимъ неговия брой и съставъ по полъ, възраст, народност, професия и т. н., на съвсемъ не ни интересува отделния жител като такъв; ние се стремимъ само

да получимъ общата „сборна“ характеристика за състава на населението на страната, окръга, околията, града, от гледище на интересувашите ни признаци, и сведенията, които събират за всъко лице по отделно, ни служат не като крайна целъ, а само като сръдство, за да добиемъ общия сборъ, от който ще се прояви потребната ни обща характеристика на населението. Следъ като всички резултати се подведат и се получи сборната характеристика, всички преброятелни индивидуални карти, съставени за отделните лица, се складират въ архивата, отдето ако бъдат издадени впоследствие, то сигурно това ще е не съ целъ да се правят справки за отделните лица. Също така и когато се извършва преброяване на добитъка, всъка отделна крава или конь ни най-малко интересуват статистика, а той се стреми да добие само сборната характеристика на добитъка на страната, провинцията или окръга; или когато регистрираме ражданията, женитбите или умирацията нашата крайна целъ не е добиването сведения за всеки даден смъртен случай или случай на раждане, а само да получимъ сбита (стегната) характеристика за цялата съвкупност смъртни случаи или раждания, станали презъ течение на годината или месеца въ предели на дадена страна, градъ, окръгъ и т. н.²⁾

²⁾ Покояко съ предприематите статистически операции се свързват и нѣкои странични, не статистически задачи, които иматъ за целъ добиването на сведения за отделните индивидуални случаи като такива. Напр., статистическиятъ сведения за отделните престъпници, събирани съ прѣката целъ да послужатъ само за установяване сборната характеристика на престъпността на дадена територия за даденъ първоначално време, се използватъ отъ властите за съставяне справки за съдимостъ на отделните лица, които справки служатъ за сведения на следбнитъ учреждения. Тукъ, обаче, ние имаме именно присъединяване на една странична не статистическа целъ.

¹⁾ Въведение къмъ наскоро излязлата на чешки езикъ книга на автора „Основи на теорията на статистическия методъ“ (Základy teorie statistické metody), Прага, 1929, издадена отъ Дирекцията на статистиката на Чехословацката република.

²⁾ Introduction de l'ouvrage de l'auteur, récemment paru en tchèque et intitulé „Základy teorie statistické metody“ (Les bases de la théorie de la méthode statistique), Prague, 1929, édition de l'Office de statistique de l'Etat de la République Tchécoslovaque.